

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5. uri zvečer. Uredništvo in upravljanje: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4—, za pol leta K 2—, za četrto leto K 1—. Za vse druge države in Ameriko K 5·60. — Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Save“ v Kranju. Inserate, naročnino, reklamacije pa na upravljanje „Save“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovoljno frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštne proste. — Inserati: štiristopna peti-vrsta za enkrat 12 vin., za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plaćajo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzojavi: „Save“, Kranj.

Čekovni račun pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Strah pred Srbstvom.

Rusija je imela japonsko vojno in je v isti podlegla. Ta vojna jo je stala milijarde na denarju in stotisoče na prebivalstvu. Po vojni je nastal upor v lastni državi in skozi cele mesece ni bilo čuti drugega nego o sodbah vojnih sodišč, ki so spravile pod zemljo na stotine ljudi.

Italija je bila zapletena v krvavo, čez leto dni trajajo vojno v Afriki, ki ji je prizadejala ogromne žrtve na vojaštvu, vojnem materijalu in na ljudskem imetju. Kljub temu imata obe državi prebitek v proračunu. Rusija ima aktivni proračun že četrto leto. Redni izdatki zadnjega proračuna so se dvignili za 577 milijonov, redni dohodki pa za 805 milijonov. Zaklad zlata v banki pa znaša dve milijardi. In Rusija je mobilizirala kakor mi in imela skozi mesece na gališki meji veliko armado pod orožjem.

Pri nas pa je povzročila okupacija Bosne primankljaj v proračunu, ki se ne da odpraviti, temveč raste od leta do leta; kljub temu, da znašajo ljudski dohodki samo v tostranski državni polovici devet do deset milijard na leto, da se ceni ljudsko premoženje na sto in dvajset milijard in letni prihranki na eno miljardo.

Dunajski listi se čudijo tej prikazni in vprašujejo od kod vendar ta razlika.

Za nas ta razloček ni nobena uganjka.

Vzrok tiči v vrtoglavosti naše politike, ki se na znotraj opira na Nemce in Mažare ter prezira večino prebivalstva in katero označuje na zunaj nek nevrjeten strah pred vsem, kar je srbsko.

Zgodovinarji, ki pridejo za nami in bodo iskali vzroka tej prikazni, spominjali se bodo na bajko o sedmih Švabih, da si raztolmačijo nepopisen strah naše diplomacije pred Srbijami. Na eni strani država s petdesetimi milijoni prebivalstva, s staro kulturo, z izvanrednimi prirodnimi zakladi, z moderno armado dveh milijonov vojakov; na drugi strani mala, poljedelska državica dveh milijonov, brez industrije, v začetku kulturnega razvoja.

K ljubezni se ne da nihče siliti.

Da tisti visoki krogi na Dunaju, ki odločajo usodo naše države, ne marajo Srbov, da jih imajo

za nekaj manj vrednega, za nekako zlo, to je deloma posledica psihičnega razpoloženja, krvne razlike — in se ne da prenarediti. Ali neumevno je, da ti krogi ne morejo čez ta prepad, da se dajo po tej mržnji popolnoma zaslepiti in privesti do korakov, ki so nezmiselnii in znajo upropastiti celo državo.

Že Andrassy je izrekel načelo, da je Srb naš sovražnik kateksohen in da je smer vse naše politike ovirati razvoj Srbije.

Zato smo zasedli Bosno in Sandžak. Rusi so nam ponujali prosti pot do Soluna. Ali Andrassy je ta predlog odklonil, da ne zadobi slovanski element preveč moči v državi. Smer naše politike je bila skozi desetletja, preprečiti neposredni stik Srbije in Črne gore, in ravno zato smo šli v Sandžak. Ali ko je bila Bosna anektirana, izročil je Ährenthal brez vidnega vzroka Sandžak zopet Turkom in omogočil slovanski obroč od Črne do Jadranskega morja.

Ta strah naše diplomacije pred Srbji, kosa se le še z njeno nedoslednostjo. Celo knez Schwarzenberg je rekel v delegacijah, da zahteva naš državni interes preprečiti, da bi se Srbija okreplčala. In to je edina vodilna misel naše politike med balkansko krizo.

Iz strahu pred Srbji se je imenoval Cuvaj za komisarja v Zagrebu, in iz strahu pred Srbji je baron Rauch po naročilu dunajskih krogov na delu, da razbije pravaško stranko v dva dela.

Iz strahu pred Srbji smo zasedli srbsko mejo, povzročili veleizdajniško pravdo v Zagrebu ter proglašili izjemno stanje v Sarajevu; iz strahu pred Srbji so se razbili septembervski dogodki v Ljubljani v veliko državno aferto in zahtevali toliko žrtev. Iz strahu pred Srbji smo znašli samostojno Albanijo in iz strahu pred Srbji tudi skadersko vprašanje.

In če že naši politiki nimajo lastnih idej, bilo bi vsaj želeti, da bi ne bili tako neznošno — malenkostni.

Rumunsko-bolgarski spor je za sedaj končan. Seveda ga nam Bulgari ne bodo nikdar pozabil. Ali sedaj piha naša na pol vladna glasila na vsa pljuča v srbsko-bolgarski spor. Od strahu in mržnje do srbskega je naša diplomacija tudi tukaj dosledna. Srbi ne smejo ničesar doseči. Zato se priznavajo z neko vsiljivo ostentativnostjo vrline bolgarske armade in bulgarskega ljudstva. Bulgarski vojak izhaja, če ima malo kruha in čebule in bulgarski častniki se nikdar ne zmotijo. Vse to priznanje pa nima drugega namena, nego delati težave Srbov. Na dnu srca pa tli tem lepim dušam želja, da pride celo do vojne med Bulgari na eni in med Srbi in Grki na drugi strani. Potem bi šla balkanska zveza v zrak in dunajski diplomaciji bi odleglo.

Dunajski krogi torej Srbov ne marajo. V kolikor je to stvar okusa, duševnega razpoloženja, v kolikor se to tiče razlike rase, se tu ne da nič spremeniti.

Ali tisti, ki imajo državno krmilo v rokah, ki odločujejo usodo nas vseh Nemcev, Mažarov in Slovanov bi morali stati na višjem vidiku.

Ta srbska gonja, ki je pravzaprav ekstrakt vse naše zunanje politike, ima zelo slabe posledice.

Ta vrtoglavost vničuje naše finance, našo industrijo, ta brezmiselnost nam razjasnjuje, zakaj gre pri nas blagostanje rapidno navzdol. V Italiji in Rusiji pa, ki imata na Balkanu slične interese kot mi, pa navzgor. Ta kratkovidnost pa zna imeti še veliko opasnejše posledice, kajti z državnimi pravdinci, s komisarijati, z detektivi in z delegiranjem sudič se trajno ne da vladati nobena država.

Iznajditelji Prahaske in Paliča so sedaj na delu, da razbijejo balkansko zvezo in zanetijo vojno med balkanskimi zaveznički. Mi upamo, da se ta želja ne izpolni. To upanje se opira na bistroumnost in dalekovidnost državnikov, ki vodijo državno krmilo v Belgradu in Zofiji. Razen tega pa se nam zdi zelo važna vest, ki je prišla iz Berolina po poroki cesarjeve hčere. Poroča se namreč, da so se ruski car, nemški cesar in angleški kralj domenili, da hočejo vojno med balkanskimi zaveznički preprečiti za vsako ceno. Ta

PODLISTEK.

Branislav Nušić:

Čari.

Iz „Ramazanskih večerov“.

I.

„Prav imaš, Hanuma, pa dajva še oko² olja na grob derviša,“ reče Halil-efendi svoji ženi ter posrka še onih par kapljic kave, ki jih je ostalo na dnu majhne škodelice.

„Dajva dve, efendi, dve oki, naše olje naj zadostuje za ves čas ramazana, da napolniva kanil.³ Morda se potem alahovo oko milostljivo obrne na naju.“

„Inšalah!⁴ dostavi Halil in se presede na blazini, ki je bila razgrnjena pod velikim orehom na vrtu in kjer sta najraje sedela Halil in Hatuš-Hanuma.

Marsikdaj sta se že tako pomenkovala, mnogo olja že razdelila mošejam in s kruhom obdarila ujetnike. Ni ga bilo ubožca, da bi ga ne podpiral Halil-efendi, celo na pse ni pozabil. „Tudi ti so ubogi in siromašni!“ je dejal in vsako jutro, ko je stopil iz dvorišča, da zadošča svoji službi v uču-

matu,¹ je kupil pri peku Gioku za metalik² kruha. Postavl se je pod svetilko na vogalu občinske hiše, tja, kjer so se zbirali ponavadi vsi lačni psi, ter jim je razdelil kruh, vsakemu po en ali dva kosa.

Ali vzlid temu se ju alah ni hotel usmiliti. Ostala sta brez otrok.

Že enajst let je, odkar je Halil oženjen in nima se pritoževati. Hatuš-Hanuma mu streže, ga varuje in ljubi. Ako ne bi bila taka, bi ji Halil-efendi zameril, da nima otrok. Uradnik je v učumatu, tasildar³ je z mesečno plačo štiristo pijastrov.⁴ Poleg tega ima lastno hišo in to mu zadostuje za brezskrbno življenje. Ali bi bilo to življenje, če bi se mu izpolnila še srčna želja, da bi imel sina!

In Hatuš-Hanuma je žalovala še huje, saj bi bila tako rada osrečila svojega efendija! Česa ni že vse poižkusila uboga žena. Pri vedeževalki je bila ter pila različne kapljice, hodža⁵ ji je dal amajljo⁶ in celo krščanskega popa je vprašala za svet. Tudi je nosila na srcu svileno vrečico, ki je bila napolnjena z zemljo iz prorokovega groba. Nič ni pomagalo. Videlo se je, da alah ne dopušča, da bi dobila otroke. In to je bilo, kar je efendija tako žalostilo.

¹ Posvetovalnica.

² 6 vinarjev.

³ Davčni uradnik.

⁴ 1 Pijaster = 19 vinarjev.

⁵ Učitelj.

⁶ Amulet.

Že prvo leto, ko je vzel Halil Hatuš, sedela sta včasih z materjo (ki je kasneje umrla) pozno v noč ter se razgovarjala o otrokih, ki jih ima pričakovati Halil-efendi. Tudi imena je bil že zbral: če bi bil dečko, naj bi mu bilo ime Hudavery, deklica pa naj bi nosila ime Emetuš. Te imeni sta mu posebno ugajali in tako je sanjal tudi o otrokih, ki jih bo tako imenoval. Hudavery bo hodil v šolo in ko bo končal srednje šole, ga bo Halil-efendi poslal na vojaško šolo v Štambul. Častnik naj bi postal in kadar bi avanziral do majorja, naj bi dobil naslov beja, Hudavery-bej; kajti ime Hudavery vendar ni združljivo z navadnim „aga“ ali „efendi“. Potem, kot častnik bo služil sultanu, celo na dvor lahko pride ter postane paša, poznat in čisljen v celi deželi . . . Tako je sanjaril Halil-efendi in mati njegova. Ali mati mu je s temi željami v srcu umrla in tudi Halil-efendi je že davno nehal sanjariti. Mirno se je udal v usodo.

Tako je sedel tudi to jutro na pručici pod omenjenim orehom na vrtu. Hatuš-Hanuma mu je prinesla kavo. Ko ga je postregla, se je vsedla tudi sama na vogel cvetlične gredice, ravno njemu nasproti, da mu pove, kaj se ji je sanjalo. Dolgo sta bila že vajena, da sta si povedala vsak le kolikaj zanimiv sen. In v vsaki malenkosti sta hotela videti namigavanje na bodoči otročji blagoslov. In vsak tak sen, ki je imel nekaj pomeniti, ju je potolažil za dolgo časa.

„Efend'm,“ je pričela Hatuš-Hanuma svoj sen,

¹ Sužinja.

² Prilično 1 klg.

³ Mala oljnata svetilka.

⁴ Dal Bog.

vest se nam zdi zelo verjetna in če se obistini, potem vojske med brati gotovo ne bo. Dunajski diplomaciji pa bi bilo želeti, da si se že enkrat otresla — srbskega strahu.

Avgijev hlev.

Zadnje tedne je objavljaj „Slovenski Narod“ pisma gospodične Kamile Theimer, ki razkrinjujejo klerikalno korupcijo, kakor je zavladala na Kranjskem, odkar ima v rokah vso moč Slovenska ljudska stranka. Prav posebno zanimiva so ta pisma glede na osebo dež. glavarja dr. Šušteršiča in dr. Janeza Evangelista Kreka.

Gdčna. Kamila Theimer, katero so misili najprej dunajski krščanski socialci spraviti v delavsko ministrstvo, je prišla po intervenciji dr. Janeza Evangelista Kreka na Marijanščev Ljubljano, kjer naj bi bila osnovana po nalogu poljedelskega ministrstva gospodinjsko šolo za poljedelski pouk. Na Duraju je še izpoznała dr. J. E. Kreka ter imela z njim intimno prijateljstvo.

Znano je, da se borita v Slov. ljudski stranki dve struji za prvenstvo. Ena vodi dr. Šušteršič, drugo dr. Krek. Tudi Povše pripada tej zadnji struji. Dr. J. E. Krek si je pa — da paralizira Šušteršičev politični vpliv — izmislił prav probaten način. Gdčna. Kamila Theimer naj bi bila poročila g. Povšetu. Na ta način bi bil Šušteršič s svojo soprogo vred izoliran, ker bi si bil Povše po svoji soprogi pridobil na Dunaju več vpliva. Gospodična Kamila Theimer pa je ta načrt odklonila in prijateljstvo z J. E. Krekom se je tudi razdrolo. Katoliški poštenjak pa je izrabljil njeni ime in ko je Kamila Theimer zahtevala zadoščenja, ga je zamaniskala pri vseh voditeljih S. L. S. Ker so na ta način odpadli vsi obziri, objavlja v „Slov. Narodu“ prav zanimive stvari.

Marsikaj zanimivega je posneti iz teh razkritij. Tako izvemo, da je v deželnem dvorcu poleg dr. Šušteršiča, gospodar tudi njegova velečenjena gospa. Tako se je moralno na njeno zahtevo reno-virati glavarjevo stanovanje, kar ni stalo nič manj nego 60.000 kron. Bagatela za tako bogato deželo, kakor je Kranjska, kaj ne?! Jako zanimivo je tudi kar poroča Kamila Theimer, kako je postal dr. Šušteršič deželni glavar.

Ko je S. L. S. Šukljeta prisilila, da je odstopil, so se vsi vprek trgal za mastno korito. V poučenih krogih je bilo znano, da hrepeni najbolj po tem častnem mestu dr. Šušteršič, oziroma njegova gospa. Dr. Krek kot faktični vodja stranke pa je zastopal stališče, da se mesto deželnega glavarja ne da združiti z državnozborskim mandatom. Ker pa Krek ni hotel zgubiti svojega kolega na Dunaju, ali pa morda tudi zato, ker je imel antipatijo do gospe Šušteršičeve, je bil za to, da postane deželni glavar Povše.

To Krekovo mnenje je bila tudi želja vlade, koje kandidat je bil Povše. To pa ni bilo povšeč Šušteršiču in ker politični poštenjakovič ni naravnost nič dosegel, je krenil v stransko ulico. Šel jekot vodja stranke k ministrskemu predsedniku Stürgkh ter mu obljudil — kot proti-

uslugo, ako postane deželni glavar, da se njegova stranka prelevi iz opozicionalne v vladno in da bo enkrat za vselej prenehala z obstrukcijo. Grof Stürgkh je to ponudbo tem lažje sprejel, ker mu je Šušteršič natvezil, da Povše nima vpliva v stranki in da v stranki tudi ne bo imel opore. Poleg tega je lanciral Šušteršič v „Reichspošti“ in drugih mu prijaznih listih vesti, da je Povše prestari in fizično preslaboten za to mesto. Ko je dospel domov, je o tej zadevi pravil Kreku ter mu natvezil, da ga je ministrski predsednik s povzdignjenimi rokami prosil naj prevzame težak posel kranjskega deželnega glavarja. Tej nujni prošnji ministrskega predsednika se ni mogel dalje ustavljal. (Res, kdo bo povzdignjenim rokam ministrskega predsednika kaj odrekel). O tej lumpariji je Krek izvedel slučajno. Ko je grof Stürgkh izvedel o Šušteršičevi resnicoljubnosti, je v svoji nevolji pravil o tem vit. Pogačniku, ki je seveda tekel takoj h Kreku ter mu naznanil to novico.

Ko so kasneje zborovale delegacije v Budimpešti in se je Šušteršič kar topil same lojalnosti, so slovenski klerikalni poslanci v dunajskem državnem zboru obstruirali državne potrebe. Grof Stürgkh je torej stopil do Šušteršiča in zahteval izpolnitve dane obljube. To oblubo pa Šušteršič ni mogel izpolniti, ker se na Dunaju po Krekovi komandi niso prav nič brigali za Šušteršičeve ukaze. Šušteršič je hotel osebno ozmerjati svoje tovariše in politicos ter se peljal na Dunaj. A pri posvetovanju v hotelu Hammerand, kjer ložira dr. J. E. Krek v svoji znani kranjsko-duhovniški skromnosti, se ni sklenilo, da se obstrukcija ustavi, ampak da naj odloži dr. Šušteršič svoje mesto kot načelnik kluba.

In še mnogo drugih čednih stvarij se čita v teh člankih. Osobito gospa Šušteršičeva si jih ne bo vtaknila za zrcalo. Tako se je s svojo ošabnostjo zamerila dr. Kreku in Povšetu, ki raditega nekoč nista hotela priti k nji na večerjo. Da se za to preziranje maščuje, je dr. Šušteršič po inicijativi svoje soproge preprečil, da bi bil obiskal poljedelski minister Kranjsko.

Pa tudi o nizkoti značaja gospe Šušteršičeve nam ti članki pokažejo pravo sliko. Samo en primer: Ko se je hotelo učiniti, da bi Kamila Theimer poročila Povšetu, so bili nekoč povabljeni Povše, Kamila Theimer in prelat Kalan na večerjo k Šušteršiču. Med tem, ko so se gospodje v sedanji sobi pomenkovali, je gospa Šušteršičeva zabavljala proti Theimerjevi čez svojega gosta Povšeta na tako nizkoten način, da je gospodično Theimerjevo sram, to javno povedati.

To in še marsikaj drugega nam pove Kamila Theimer o naših klerikalnih veličinah in „Slovenec“ ne ve drugega odgovora, kakor da poskuša Theimerjevo slikati kot histerično žensko. Ta pa obstaja na vseh svojih trditvah ter hoče, ako bo treba, resničnost izvajanj dokazati tudi pred sodiščem.

Nam pa kaže ta slika, kako korumpirana in skozinsko gnila je ta stranka, ki si je bahovo pridejala ime „ljudske“. Ljudski blagor in dobrobit dežele ne igra niti najmanjše vloge in vse temelji

Pred solčnim zahodom, ko je Halil potrkal na vrata, ga je sprejela vesela ter mu ni dovolila niti malo počitka. Komaj si je sezul čevlje, mu je hitro prinesla copate ter rekla:

„Efend'm, hitro, hitro na vrt, nekaj važnega ti imam povedati.“

Že je zatonilo solnce ze streho sosedne hiše in osvežajoč večerni zrak je legal na vrt. Pravkar poškopljene cvetlične grede so izpuhtevale nežen vonj in po pestrih cvetličnih obrascih je kapala voda kakor svetle solze. Ostri duh jorgovana, ki je zavzemal celo stran vrta, je zmagoval nad vsemi drugimi vonjavami. Halil-efendi se vsede zopet na trinogati stolček pod oreh in ker je prišel ravno iz težkega zraka pisarne, uživa v polnem dušku duh-teči večerni zrak. Tako niti pazljivo ne posluša na Hatuš-Hanumo, ki je počenila poleg njega, da mu pove ono, kar je yes dan premišljevala.

„Torej,“ prične Hatuš-Hanuma, potem ko je mnogo že govorila o sebi, o njem in o kismetu,¹ „torej, drugega izhoda ni. Dovolj dolgo časa sva bila mož in žena. Alah naju ni hotel osrečiti... Skleniva ahterlik,² postajva si od danes brat in sestra do sodnega dne. Našla ti bom ženo... oženi se in ako boš imel otroke, nihče drugi ti jih ne bo tako skrbno varoval kot jaz... in...“

Nadaljevati je še hotela, ali Halil, ki jo začetkoma niti pazno poslušal ni, hipno obrne glavo proti njej ter ji pogleda v oči.

¹ Usoda.

² Posestrenje do sodnega dne. Ako žena nima otrok, se posestri s svojim soprogom. Tako postaneta „brat in sestra“ in mož se drugič oženi.

le na osebni častihlepnosti in dobičkažljnosti. Vse delovanje S. L. S. obstoji zgolj v boju za korita in ker so korita zasedena, se nadaljuje boj za boljša mesta pri koritih. 60.000 kron ljudskega davčnega denarja za ureditev stanovanja dež. glavarja! In vendar sta to stanovanje imela tudi že prejšnja glavarja Detela in Šuklje.

Koliko časa bo pač še trajalo to gospodarstvo?

POLITIČNI PREGLED.

Državni zbor.

Državni zbor se bavi že več dni sem s pročunom. Toda dozdaj se še pravzaprav ni nič govorilo o proračunu samem, ker se debata suče le okoli zunanje in notranje politike. Z zadovoljstvom nam je povdarjati, da izražajo dalekovidne misli o zunanjih in notranjih politiki le poslanci iz slovanskih vrst, dočim se odlikujejo govori nemških poslancev po prostakem zabavljanju in pa po sumničenju slovanskih narodov, češ, da streme izven mej avstrijske monarhije.

Bela vrana med nemškimi politiki je v tem oziru vitez Pantz, ki je v svojem govoru o naši notranji politiki odkrito naglašal, da bi pravzaprav glede na krivice, ki se gode slovanskim narodom, ne bilo nič čudnega, če bi se malo manj navduševali za mačehsko državo. Narodnostno vprašanje je merodajno ne samo za razvoj, ampak za obstoj naše monarhije. Zato je dolžnost nemških poslancev, da se lotijo zlasti jugoslovanskega vprašanja, ki vedno mogočneje sili na dan, ker je drugače mogoče, da se reši to vprašanje brez Nemcev proti njim. Povdarjal je jugoslovansko zvestobo napram dinastiji ter proglašil za najvažnejšo nalogu parlamenta, da onemogoči centrifugalno gibanje Jugoslovanov s tem, da se upre z vso silo vladajočemu režimu na Ogrskem, ki da naravnost sili Jugoslovane iz monarhije.

Poljski demokrat Kolišer je zanimivo govoril o naši pogrešni trgovinski politiki in o pomanjkanju denarja v Avstriji. Da se je tako zelo podražil pri nas denar, je več vzrokov. V Ameriki in Aziji so se razvila nova gospodarska središča, kamor se sedaj steka denar, ker se bolje obrestuje. Za Avstrijo usodepolno je pred vsem dejstvo, da Francija, kjer se lahko dobe milijarde, ne da Avstriji denarja zaradi njene zvezze z Nemčijo, kateri je Francija smrtna sovražnica. Na podraženje denarja pa je vplivala tudi balkanska kriza.

Masaryk je želel, da naj bi naša vlada glede trgovinske politike posnemala Anglijo, Francijo in Nemčijo, ki stremijo smotreno po izboljšanju svojih trgovinskih razmer na Balkanu.

Dr. Leo, predsednik poljskega kluba, je poprabil debato o zunanjji politiki v to, da je brezobzirno napadel Rusijo, izjavljajoč, da so Poljaki pripravljeni k največjim krvnim in gmotnim žrtvam, če pride do odločilnega boja med Avstrijo in Rusijo. Kot Poljak ne more dr. Leo pozabiti, da je ravno Rusija največja zapreka vstajenju nekdanje poljske države. Z ozirom na notranjo politiko je bil dr. Leo previden, da ne onemogoči pričakovane sprave med Poljaki in Rusini; izjavil je le, da žele

„Tudi jaz sem že na to mislil,“ odgovori mirno ter dene nogo čez nogo. In po kratkem presledku nadaljuje: „Tudi jaz sem že mislil na to, ali... obvaruj me alah, da bi se kdaj ločil od tebe... saj brez tebe ne morem...“

„Saj ne boš, efend'm, ostal brez mene. Posestrla se bova in tako ostanem v hiši... Kdo tudi naj bi čuval tvoje otroke?“

Halil-efendi jo prime za roko, potegne jo bliže ter ji gladi obraz.

„Ne morem! Ne bi se mogel vzdržati, da ne bi grešil pred alahom. Kaj? Ti naj bi mi bila samo sestra?“

Ko ji je tako gladil obraz, so se mu zasvetile oči in Hatuš-Hanuma je sama uvidela, da bi mu ne mogla vedno ostati le sestra. Zato je sama zavrgla ta načrt, a tega ni povedala Halil-efendiju.

In od tega časa je ljubil Halil-efendi Hanumo še gorečnejše, kar pa je po svoji lepoti tudi popolnoma zaslužila.

Ako se tudi za sedaj ni mogel odločiti, da bi si vzel drugo ženo, katera bi mu po volji alahovi rodila otroke, je vendar večkrat premišljeval o tej stvari. In zamislil si je to takole: Lahko bi vzel še eno ženo, a ne da bi se posestril s Hanumo, tako da bi ostala tudi ta njegova žena. Ali to bi storil le tedaj, ako bi našel kako grdo, ki bi ga ne odvrnila od Hanume in na katero tudi ta ne bi mogla biti ljubosumna. Tako bi mu bila in nadalje Hanuma najljubša in najdražja, ona druga pa naj bi mu le podarila otroke.

Dalje.

Poleti sprejetje finančnega načrta šele po galiških deželnozborskih volitvah, ki se vrše 8. julija. Rusin dr. Levicki je izjavil, da pripusti njegov klub nadaljno debato o finančnem načrtu šele po sprejeti volilni reformi za gališki deželni zbor. S tem hočejo Rusini prisiliti vlado, da se bolj resno zavzame proti Poljakom za rusinsko vseučilišče, zlasti pa za volilno reformo. Da se rusinske zadeve še niso uresničile, temu je kriv po mnenju Rusinov neodločni nastop osrednje vlade.

Naš poslanec dr. Rybař je naglašal, da je volilna misel naši zunanjji politiki vedno sovraštvo proti Jugoslovani. Zavračal je očitanje, da smo Jugoslovani veleizdajniki ter zahteval za nas iste pravice, kakor jih imajo drugi narodi. Postopanje avstrijske države proti Jugoslovani je vse prej nego pravično in pošteno.

Enoten češki klub v parlamentu.

Dne 28. t. m. so obravnavali češki poslanci o ustanovitvi jednotnega češkega kluba. Dr. Kramar in drugi so se zavzemali za to, da naj se ustanovi jednoten klub, v katerem naj odloča večina, da se je držati sklepov kluba brezpogojno vsem poslancem. Temu so nasprotovali zlasti narodni socialisti, naglašajoč, da kot načelna oposicionalna stranka ne morejo vstopiti v vladno večino, če bi to morebiti sklenila večina jednotnega kluba. Izvolila se je končna komisija, ki naj izdela pravila za jednotni klub.

Odpust starih rezervistov, poziv novim.

Kakor znano, je sklenila vojaška uprava odpustiti tudi pri dveh južnih armadnih zborih rezerviste. Toda te bodo nadomestili v prihodnjih dneh z novimi revervisti, kakor se je sklenilo dne 28. t. m. Ker se niti od Črnegore in od Srbije, ki imajo z Bolgarijo dovolj opravka, ni bati napada, je ta odredba vojaške uprave težko razumljiva.

Avstrijski polkovnik — ruski vohun.

Te dni se je ustrelil na Dunaju polkovnik Redl, kateremu se je dokazalo, da vohuni za Rusijo. Vojaška oblast ga je zalezovala že dve leti, pa mu ni mogla do živega. Tudi pri preiskavi Jandričeve vohunske zadeve pred nekaj meseci, so dobili stvari, ki so opravičevale sum, da Redl res vohuni. V zadnji krizi je baje izdal Redl Rusiji natančne mobilizacijske načrte avstrijske armade.

Pašić v skupščini o zunanji politiki.

Srbski ministrski predsednik Pašić je odgovoril dne 28. t. m. v skupščini na interpelacijo o zunanji politiki in o sedanjem položaju.

Navajajoč vzroke, kako da je prišlo do balkanske vojne, je povdralj predvsem, da so zavezni zahtevali, da naj Turčija izvede reforme, ki so bile sklenjene na berlinskem kongresu leta 1878. na korist krščanskemu prebivalstvu v Turčiji. Nato je odgovorila Turčija z mobilizacijo, na kar so mobilizirali tudi zavezni. Tako se je začela vojna.

Ko je Srbija prodrla do obali Jadranskega morja, je izjavila Avstrija, da z ozirom na albansko narodnost in vsled možnega zaprtja Adrije, ne more dovoliti Srbiji povečanja ob morju. Vsled tega se je morala srbska vlada vdati, ker ni mogla začeti vojno s pooblaščenci Evrope. Avstrija je dovolila Srbiji na jadranski obali le trgovsko pristanišče na avstrijskem ozemlju.

Kar se tiče delite Turkom odvzetega ozemlja, se bo med Srbijo, Črnogoro in Grško lahko dosegel sporazum, z Bolgarijo bo pa treba revidirati pogodbo, ki se je dejansko izpremenila že tekmo vojske. Po pogodbi je imela Srbija pravico do jadranskega primorja, kar je pa zabranila konferenca velesil v Londonu. Ce bi se Srbija ne udala in začela vojno z Avstrijo in Italijo, bi prišli uspehi balkanskih zaveznikov proti Turkom v nevarnost. Tako je Srbija ravnala na korist zaveznikov, če je pustila jadransko primorje, za kar upravičeno zahteva nadomestila.

Druga važna izprememba pogodbe se je izvršila z nadaljnji vojskovanjem po prvem premirju, vsled česar je dobila Bolgarija proti pogodbi Tracijo. Pa tudi v vojaških ozirih je storila Srbija več, kot je bila vezana po pogodbi. Bolgarija bi morala poslati na vardarsko bojišče 100.000 mož, ki se je smatralo po sodbi obeh generalstabol za važnejše. Pred začetkom vojske pa je želel bolgarski generalni štab, da naj se ta točka pogodbe opusti. Vsled tega je morala Srbija zvati svojo armado, za kar zahteva z vso pravico odškodovanje. Bolgarija pa je tudi nadalje potrebovala srbsko pomoč in prosila, da ji je poslala Srbija 50.000 mož in moderno oblegovalno artillerijo pred Odrin na pomoč.

Te važne dejanske izpremembe upravičujejo srbsko zahtevo po izpremembi pisane pogodbe, za kar govore važni razlogi. Ker je Srbija izgubila Jadransko primorje, si mora zavarovati prosto izvozno pot čez Solun, ker Albanija in železnica do Jadranskega morja še ne obstoji. Izvojeno ozemlje naj se deli z ozirom na gospodarske koristi, ker se to ne more zgoditi na podlagi

jezikovnih razmer. V Macedoniji namreč se ne da določiti natanko meja med srbskim in bolgarskim jezikom, ki prehajata po svojih narečijih polagoma drug v drugega.

Zato je Srbija, tako zaključuje Pasič, kategorično prisiljena zahtevati revizijo pogodbe. Pri tem pa ostanejo Srbi prijatelji pogodbi in zvesti zavezni, kakor so bili ves čas balkanske vojne, tudi takrat, ko so velesile ponudile Srbiji tekom pogajanj v albanskem vprašanju celo vardarsko dolino s Solunom vred, kar pa so Srbi odklonili, da ne trpi škode Bolgarija.

Mir med Turčijo in balkansko zvezo

se kmalu sklene, ker silijo na to velesile. V njihovem imenu je sporočil zadnje dni angleški državni tajnik Grey, da naj zavezni podpišejo mirovne pogoje, kakor jih stavijo velesile, ker se na njih ne bo nič izpremenilo. Bolgarski zastopnik dr. Danev je izjavil, da Bolgarija takoj podpiše mir, zastopniki ostalih balkanskih zaveznikov so pa izjavili, da morajo še počakati nova navodila svojih vlad. Ker po zavezni pogodbi smejo podpisati mir le istočasno vsi zavezni, kaže postopanje Bolgarov, ki so pripravljeni na svojo pest podpirati mir, da balkanska zveza ni na posebno trdnih nogah. Isto pričajo žalibog tudi neljubi dogodki med zavezni. Vendar pa je že z ozirom na balkanski zvezni prijazno izjavo Pašča upravičeno upanje, da se še v zadnjem trenotku reši preporebna balkanska zveza na korist jugoslovanskim državam pred razpadom.

Poravnavna med Srbijo in Bolgarijo.

V poučenih dunajskih krogih se misli klub grozčim poročilom iz Belograda in Sofije, da se vendar doseže med obema državama sporazum na ta način, da Bolgarija dovoli v principu revizijo pogodbe, Srbija pa dopusti, da doseže Bolgarija meje bodoče Albanije, da se torej vrne med Grčijo in Srbijo, tako da bi ostal Bitolj in Ohrida bolgarska last. Odločitev pada v soboto, ko se sestaneta srbski in bolgarski ministrski predsednik Pasič in Gešov.

Narodno-gospodarstvo.

Prodaja borovega, jelovega in bukovega lesa. Deželna vlada v Sarajevu proda iz gozdnih okolišev a) Črna gora, oddelek Konjic, b) Slatina-Račica, okraj Konjic, c) Grušča-Rakitnica, okraj Konjic približno 208.000 m³ borovega in smrekovega lesa ter približno 62.000 m³ bukovega lesa. Sprejmejo se le pismene, na celo razpisano množino se glaseče ponudbe, ki jih je poslati najkasneje do 9. junija 1913, 11. ure dopoludne, deželni vldi v Sarajevu. Razglas z natančejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornica v Ljubljani interesentom na vpogled.

Na tedenski semenj v Kranju, dne 26. maja 1913 se je prgnalo: 86 glav domače govedi, — glav bosanske govedi, — glav hrvaške govedi, 3 telet; 181 prešičev, 2 ovaci. — Od prgnane živine je bilo za mesarja: 50 glav domače govedi, — glave bosanske govedi, 4 prešičev. — Cena od 1 kg žive teže 90 v za pitane vole, 86—88 v za srednje pitane vole, 82—84 v za nič pitane vole, — v za bosansko (hrvaško) goved, K 1'10 za teleta, K 1'18 za prešiče pitane, K 2— za prešiče za rejo.

Tržne cene

na tedenskem semnju v Kranju, dne 26. maja 1913:

Pšenica	100 kg	K	23—
Rž	" "	"	22—
Ječmen	" "	"	20—
Oves	" "	"	21—
Koruza stara	" "	"	21'50
Koruza nova	" "	"	20—
Ajda	" "	"	24—
Proso	" "	"	21—
Deteljno seme	" "	"	—
Fižol ribničan	" "	"	—
Fižol koks	" "	"	—
Grah	" "	"	48—
Leča	" "	"	48—
Pšeno	" "	"	30—
Ješprenj	" "	"	28—
Krompir	" "	"	6—
Mleko 1 l.	"	"	—20
Surovo maslo 1 kg	"	"	3'50
Maslo	1 "	"	3—
Govedina I.	1 "	"	1'80
Govedina II.	1 "	"	1'72
Teletina I.	1 "	"	2—
Teletina II.	1 "	"	1'80
Svinjina I.	1 "	"	2—
Svinjina II.	1 "	"	1'80
Prekajena svinjina I.	1 kg	"	2'20
Prekajena svinjina II.	1 "	"	2—
Slanina I.	1 "	"	2—
Slanina II.	1 "	"	1'70
Jajca 8 kom.	"	"	—40

DOPISI.

Novice iz Škofje Loke.

Nekaj le kaže, da bomo kmalu imeli novo cesto na kolodvor. Vsaj je v tem tednu že dovela prva ekspedicija delavcev, ki se je takoj lotila pripravljalnih del in sicer za sedaj le na Trati pri kolodvoru. Po teh znamenjih moramo pač soditi, da se bližamo skorajšnji izpolnitvi davne želje Škofjeločanov! Novo cesto nujno potrebujemo in se je nje zgradba odlašala itak predolgo. Tega vednega odlašanja se je bil naveličal celo neki tukajšnji klerikalni kolovodja, zaupnik deželnega odbora, ki ga po poljanski in selški dolini poznajo zlasti za to, ker se na ceste prav dobr razume! Pravijo, da je v zadavi te naše ceste pri deželnem odboru malo podrezal in je — šlo. Prav tako!

Prav pa je tudi imel neznani dopisnik v „Danu“, ker nas je malo okrcal radi naše nedelavnosti v političnem oziru in pri raznih naših narodnih društvih. Dopisnik naj blagovoli upoštevati, da smo v — Škofje Loki, kjer gre klerikalna pšenica prav bujno v klasje. Klerikalci imajo žalibog tudi pri nas prvo in odločilno besedo. Ker imajo krmilo v svojih rokah, lahko delajo kar hočjo. Toda po njih delih jih bomo še bolj spoznali in potem tudi sodili — če ne bo prepozno! Tem laglje in z večjim uspehom bodo medtem klerikalci dosezali svoje namene, ako se ne bomo prav nič gibali, kakor se to žalibog dogaja sedaj. Pa kako dolgo bo trajalo to mrvilo? Morda ugane — „Danov“ dopisnik!

Odlikovan je bil te dni bivši naš mestni župan gosp. c. kr. notar in posestnik Niko Lenček z vitežkim križcem Franc Jožefovega reda. Gospod odlikovanec je skozi 12 let županoval naši občini, ko je še bila v naših rokah. Cestitamo!

Godba tukajšnjega prostovoljnega gasilnega društva prav pridno prireja koncerte v našem mestu. Jutri ob pol 11. uri popoldne bode imela zopet svoj IV. promenadni koncert na glavnem trgu z zelo obsežnim sporedom.

Iz Škofje Loke. Kratek odgovor g. dopisniku na njegov članek v zadnji „Savi“. Konstatiram najprej, da sem hotel s svojim zadnjim dopisom le povdariti, da g. stalni dopisnik ni opravičen govoriti o novem cestnem načrtu kot škodljivem za naše mesto, — kot celoto — ker ravno polovic tega tvorijo spodnji trg in predmestji Studenc in Spodnji Karlovec, ki so vsi vneti za novo cesto. Z resnicami na dan in malo več logike! V ostalem pa ugotovim, da se dopisnik strinja precej zelo z menoj, kajti sam priznava, da bodo plačevali stroške vsi interesiranci, torej tudi daljše občine, ki so vse za novi načrt, če je le cesta krajsa. To pa v resnicu je in čas je dandas denar. Kar se pa klancev tiče, je Krenerjev klanc neznaten in se bo, če se izpelje nov načrt, še izboljšal in olepsal. Tega pa g. dopisnik vendar ne pričakuje od nas, da bi dočakali novega mostu in vhoda na trg pri župni cerkvi. Metuzalemov danes ni več! In tozadevni stroški? Ali ni boljši novi načrt, na podlagi katerega bi niti ne bilo treba preveč prispetati za nov Krenerjev most? Kar se pa tiče primernih naprav na Spodnjem trgu — esencijelne delu mesta — naj bo g. dopisnik brez skrbi. Za to bomo že sami skrbeli, če sploh do nove ceste pride. Kajti v tem smo si precej edini, da naše preklanje ne bo odločilo usode nove naprave, zlasti ker se pričkava, Vi v imenu povečini na prednih prebivalcev Gornjega trga, jaz pa imenom ravno nasprotno mislečih stanovalcev Spodnjega trga in drugih predmestij v naprednem listu, in celo brez pooblastila interesentov. To je res prepir za oslovo senco! Na vse zadnje se nam vsem vkljub napravi proga, da se bomo jezili, mi in vi, ali pa da do nje sploh ne pride, prav po geslu: Če se prepirata dva, tretji dobiček ima! Zato danes zadnjikrat o tej stvari. Le v imenu resnice in pravice bi se rad objektovno pojasnil da se je županstvo pošteno trudilo, da se vstavi brzovlak tudi na važni škofjeloški postaji, da pa končno nič ne more za to, da imajo gotove osebe moč ustavljalni brzovlake na postajališčih III. reda in zabraniti postanek drugod!

Seja mestnega zastopa kranjskega

dne 29. maja 1913.

Ob 6. uri zvečer otvoril g. župan Ferd. Polak sejo občinskega zastopa, konstatira sklepčnost in imenuje overovateljem zapisnika gg. odbornika Franca Jezerška in Antona Majdiča. Na predlog obč. odb. g. Janko Sajovica se zapisnik zadnje seje brez čitanja odobri. Naznanila županstva. G. župan poroča: Janez Drukar, mizar, pristojen v tukajšnjo občino je bil za časa svoje bolezni oskrbovan v občinski ubožnici Piccolein na Tirolskem, ker ni bilo v bližini nobene javne bolnice. Na stroških za zdravnika, zdravila in oskrbo je naraslo K 48'08, ter predлага, da se ta znesek za imenovanega plača. Sprejeto. **Okrajno glavarstvo je danes doставilo razsodbo, s katero je izdal dovoljenje za zgradbo nove kanalizacije po izplakovalnem**

sistem. Prošnji mestne občine se je torej ugodilo in z zgradbo kanalizacije se lahko prične takoj, ko bo ta razsodba postala pravomočna in ko bo vodovod za občino Hrastje dovršen, najpozneje pa v teklu dveh let po pravomočnosti. Se vzame v vednost. Vodovodnemu pažniku je bilo treba preskrbeti delavnico in shrambo za poljsko kovačnico, orodje in material za montažo. V to svrhu se je na stroške ubožnega zaklada postavilo pri ubožnici delavnico za vodovodnega pažnika, kar bo stalo okoli K 200. Pripomni, da bo za to delavnico plačal vodovodni odbor primerno najemnino. Končno prosi in predlaga, da se postopanje naknadno odobri in dovoli za zgradbo te delavnice omenjeni zneselek. Soglasno sprejetlo. Kakor že znano, se je napravila nova tehničica. Pri tehničici pa je bilo treba postaviti novo zidano koliko tuk Golobovega zidu. G. J. Golob je pa koliko tuk svojega zidu dovolil le proti reverzu, katerega mu je mestna občina tudi izstavila. Se vzame v vednost.

G. Rudolf Kokalj je izdrazil občinski lov kranjski za dobo pet let proti letni najemščini K 100. Se vzame v vednost. Okrajno glavarstvo ni ugodilo prošnji Marije Soklič za podelitev koncesije gostilničarskega obrta. Se vzame v vednost. Nato čita okrožnico deželnega odbora radi Rafaelove družbe za varstvo izseljencev v Ameriko, da naj županstvo opozori vsakega izseljence na to družbo, pri kateri dobri brezplačno vsa navodila, pojasnila in priporočili listek ter znak za izselitev v Ameriko. Se vzame v vednost.

Vsled zadnjega sklepa obč. odbora se je povabilo ravnateljstvo mestne hranilnice, da označi svoje stališče glede pritožbe na upravno sodišče proti razpisu c. kr. ministrstva za notranje stvari, vsled katerega morajo hranilnice najmanj 15% ulog porabiti v nakup državnih papirjev. Na kar je ravnateljstvo mestne hranilnice priporočilo, da naj mestna občina za sedaj ne uloži nikake tozadevne pritožbe, ker je že hranilnica sama odposlala potom „Zveze jugoslovanskih hranilnic“ na ministrstvo notranjih zadev primerno resolucijo proti tem odločbam. Torej odpade ta točka z ozirom na dopis mestne hranilnice in se počaka na rešitev tozadevne resolucije.

Konec prih.

DNEVNE VESTI.

Letošnje birmovanje v kranjski okolici bo ostalo prebivalstvu v neizbrisnem spominu. Čim bolj se škofova turneja približuje koncu, tem večje je razpoloženje med ljudstvom za kar najsjajnejše sprejeme. Na stotine lepo rastečih smrek posekajo za mlaje, na konjih hitre Presvittemu nasproti, na centru smodnika spuščajo v zrak v večjo čast božjo, belo oblecene deklice pozdravljajo škofo in potresajo cvetlice po potih, po katerih stopa noga prevzetenega vladike. Še pozni rodovi bodo pripovedovali, kako slovesno so anno domini 1913. povsed v naši okolici sprejemali knezoškofo Antona Bonaventuro. — Z baharijo se je pričelo v Smartnem. Tam je prvč nastopil kmečki banderij, dva dni je neprestano streljanje pretresalo ozračje in nad trideset visokih mlajev ob cesti pred cerkvijo še danes spominja na mimo častne dneve smartinske fare. Nekateri mlaji se že nevarno nagibljejo na cesto, in prav bi bilo, ako bi vsaj te odstranili, da se ne pripeti kaka nezgoda. Senčurski fantje so si ogledali predstavo v Smartnem in na vsak način so hoteli posekat Stražiščané. Zato so postavili nad šestdeset mlajev, kar je pa, kakor samoobsebi umevno, katoliške mladeniče v Predosljah spodbudilo le še k večjim žrtvam. S smodnikom se kar igrajo... To bahujo tekmovanje med župnijami, katera se bo boli postavila pri škofovem sprejemu, ni seveda ostalo brez zlih posledic. Zlomljene roke, osmojeni obrazi in druge težke telesne poškodbe pričajo o zmago-slavnem pohodu ljubljanskega škofo v kranjsko okolico. Res, ljudstvu bodo te slavnosti ostale v neizbrisnem spominu, zlasti pa še ponesrečencem. In ko bo Anton Bonaventura zopet poseljal našo okolico, se mu utegne pripetiti, da ga bodo ob cestah pozdravljali z lajnami — pohabljeni izizza zadnjega birmovanja!

Morituri Te salutant! Pri letošnjem birmovanju v kranjski deželi se je pripetilo že dokaj nesreč. Tako zopet v pondeljek 26. t. m. v Zalogu pri Goričah, ko so fantje ob škofovem prihodu streljali z možnarji. Enemu je šel strel v obraz in bo bržkone oslepel. Prepeljati so ga morali v deželno bolnico. Drugi je tako težko poškodovan, da si ga niso upali odpraviti v bolnico. Tretji pa je lahko poškodovan. In čemu to streljanje? Ad maiorem dei gloriam ni potrebno, in cesar bog ne želi, tega tudi škofu treba ni! Politične oblasti prepovedujejo to streljanje, pa vse nič ne pomaga. Vsled brezbržnosti županstva tudi v Zalogu ni bil navzoč pri tem opravilu nadzorovalni organ, ki bi pazil, da se s smodnikom previdno ravna in prepreči nevarnost. Obračamo se torej na onega, komur na ljubo in čast se strelja. Ako bi le enkrat namignil — ne bilo bi več streljanja, ne žalostnih posledic. Župnikom naj bi dal v tem oziru ukaz in nič več bi se ne dogajale take nesreče. Ali ne zadostujejo vladiki pota, posuta s

cvetjem, ali mora biti cvetje poškopljeno tudi — s krvjo nesrečnikov?

Pri postavljanju mlajev za škofov sprejem je na Praprotni Polici padel mlaj nememu fantu na nogu in mu jo je zlomil.

Se jeden! Pri streljanju z možnarji se je minulo nedeljo ponesrečil 40letni čevljar Peter Eržen iz Sv. Jošta. Dobil je na levi roki težko telesno poškodbo.

Petelin na gnoju. Sedaj nam je šele jasno, zakaj g. dr. Cene Marinko v predzadnjem „Gorenju“ od 23. maja ni prišel do sape in si je moral pomagati z noticami iz našega lista, da je sploh mogel zamašiti lačne predale svojega glasila. Dne 21. t. m. je na čelu deputacije tukajšnje „Meščanske zveze“ izročil deželnemu odboru prošnjo, da bi se daljnovod deželne elektrarne podaljšal iz Žerovnice v Kranj. Marinko je pri tej priliki v Ljubljani zvedel — kar je drugim že davnaj znano — da namerava dežela ob Ljubljanci zgraditi električno centralo, ki bi se zvezala s centralo ob Završnici z daljnovodom, speljanim tudi mimo Kranja. Če se bo tedaj ta načrt uresničil, bo mestu vsikdar na razpolago električna sila, čeprav bi bil Marinko dne 21. t. m. postal lepo doma. Deputacijo je sprejel osebno sam deželni finančni minister, g. dr. Lampe. Med njim in deputacijo se je razvil živahen pogovor in baje so napravile na dr. Lampetu najglobiji vtis duhovite opazke odločnega pristaša S. L. S. g. Lovrenca Rebolja, ki je spremljal dr. Ceneta v Ljubljano. Z zagotovilom, da bo deželni odbor želje kranjskega meščanstva vselej rad upošteval, je dr. Lampe po skoro eno uro trajajočem pogovoru deputacijo milostno odustril. Nad vse pričakovanje vspela avdijenca pri deželnem finančnem ministru je kar omamila našega Marinka, tako da je šele čez deset dni mogel dati duška svojim čustvom, zato pa v toliko izdatnejši meri. Velikanski vspeh v Ljubljani ga je potrdil o važnosti svoje osebe v Kranju, zaveda se, da se odslej naprej kot priznan voditelj more le še bojevati z „uma svitlim mečem“ in zato nam je takoj na uvodnem mestu včerajšnjega „Gorenja“ podal strokovnjaško, velezanimivo in ponekod naravnost ženjalno zasnovano razpravo „Kranj in deželne električne naprave“. Veleučenj gospod „profesor“ graja občinski odbor, ki se ne briga za koristi Kranja in namiguje, da bo že „Meščanska zveza“, odnosno da bo že on izposloval za mesto električno silo. Potem bodo na gaštejski gmajni rasle tovarne kakor gobe po dežju, naši obrtniki bodo dobili novih dohodkov, trgovci množino novih odjemalcev, med in mleko se bosta cedila skozi mesto... In izvestno bi bil gospod Vinko s svojimi naravnost epohalnimi izvajanjem dosegel velikanski efekt, če bi v Kranju že zdavnaj ne poznali te stare pesmi z nič manj novim napevom! Ko je Marinko obračunal z občinskim odborom, izbral si je še drugo žrtev in ta je bila seveda poslanec Pirc. Prevzet od svojega fenomenalnega vspeta pri deželnem odboru je g. Vinko sfrčal na vzušeno mesto, pomilovalno se je ozrl na zaspokane poslanca, ki se ne more ponosati s tako odličnimi pridobitvami in zakirkirikal je v svet: Pirc je za nič! Tako piše „Dan“, tako mislijo o njem liberalni meščani in isto trdi že mesece in mesece dr. Cene. Tako je g. „profesor“ „uma svitlim mečem“ sunil poslanca trikrat naravnost v srce in ga politično fental. Zato nam ne gre v glavo, zakaj je junashki Marinko kljub temu potem še enkrat nabasal veliki kanon s slabodiščim strelivom, kakor se prodaja v „Gorenjčevem“ uredu in ga spustil v ubogega vrabiča. Čemu tak napor proti mrtvemu nasprotniku? Če bo g. Vinko tako potratno puhal svoj smodnik v zrak, bodo ljudje nemara res mislili, da Pirc še ni popoloma mrtev in da je Marinkovo vpitje le kikeiranje — petelin na gnoju!

Klerikalni panama. Da klerikalni voditelji porabijo ves svoj vpliv le v to, da si pridobije osebnih koristi, je znano. Vodja S. L. S. dr. Sušteršič si je s politiko pridobil stotisoč in njegova gospa pravi celo, da se na Kranjskem sploh nič vžitnega ne dobi. In zato pridejo na mizo kranjskega vojvode le stvari, pripeljane iz tujih dežel. Toda mož, katerega slika naj bi vsled sklepa S. L. S. visela v vsaki šoli in občinski pisarni, ne skrbi samo zase, ampak tudi za svoje sorodstvo, seveda ne iz lastnega žepa, ampak na stroške davkoplačevalcev. Sedaj se je odkrila zova umazena afera. „Slov. Narod“ poroča o tem: „V krogih državnih uradnikov so izvedeli za novo umazano afero kranjskega deželnega glavarja dr. Ivana Sušteršiča. — Dr. Sušteršič je v svoji lastnosti kot državni poslanec in deželni glavar izposloval pri naučni upravi vodovi po pokojnem deželnem šolskem nadzorniku in dvornem svetniku Josipu Sumanu, svoji tašči, letno sostenacijo v znesku 3000 K, dasi vživa njegova tašča pokojnino po dvornem svetniku, in se tudi sicer nahaja financijelno v zelo ugodni situaciji, ter so njeni otroci sijajno preskrbljeni. Razkritje o tej kupčiji dr. Sušteršiča z vlado je izzvalo v vseh uradniških krogih veliko ogorčenje, med parlamentarci pa veliko senzacijo.“ Na ta način torej prodajajo klerikalni poslanci ljudske interese in potem se še čudimo, ako dobivamo samo batine od vlade.

Naučno ministrstvo je dovolilo gosp. Ernstu Mallyju, sedanju profesorju na gimnaziji v Gradcu, da se habilira kot docent za filozofijo na vseučelišču.

Poročil se je v Ljubljani 25. majnika g. Rudolf Rus, urar in trgovec iz Kranja z gospodinjo Mici Rovšekovo iz Dolskega. Naše iskrene častitke!

Napovedi za osebno dohodnino in rentnino za leto 1913 je po najnovejšem razglasu predložiti do **31. julija 1913.** — Finančno ministvo je ta rok podaljšalo z ozirom na to, da bo mali finančni načrt prišel v torek v državnem zboru v razpravo, ter je upati, da bude isti še v tem zasedanju rešen.

Mestno kopališče v Kranju se otvoril dne 1. junija t. l.

Albansko vseučilišče. Kakor smo že poročali, nameravajo Albancem ustanoviti vseučilišče in albanska začasna vlada je bila menda že v pogajanjih s tukajšnjim gimn. učiteljem Marinkom. Kakor pa sedaj čujemo, so se ta pogajanja sedaj prekinila. Najbrže so Albanci zvedeli o Marinkovih učnih vspehih na I. državnih gimnazijih v Ljubljani.

50 letnica Narodne Čitalnice v Kranju. Kratka doba nas še loči od proslave 50-tega dne ustavnitve tega, za Kranj in njegov naroden in socijalen razvoj tako pomembnega društva. Na dostenj način bomo praznovali ta redek jubilej in kakor je že pri nas tradicionalno, da so take narodne slavnosti manifestacije napredne ideje ponosnega Kranja par excellence, tako tudi to pot vse predpriprave kažejo, da bo to slovesnost, ki jo morda častitljivi Kranj še ni gledal v svojem ozidju. Razni odbori in odseki so na delu in da so duša tega gibanja narodne kranjske dame, ki so ob vsaki slični priliki vsikdar eklatantno dokazale temeljito pojmovanje narodne in napredne ideje, je ob sebi umevno. To nam daje jamstvo za popoln uspeh proslave tega zgodovinskega dne. V prihodnje bomo poročali že o detajlah predpriprav, za danes pa pozivljamo slehernega zavednega narodnjaka, da pomaga pri tem velikem delu, ki naj dostojno osvetli napreden značaj našega mesta. Čitalnica bodi naša varovanka — njen jubilej naš ponos.

Prešernova koča na Stolu se otvoril v nedeljo, dne 1. rožnika 1913 in bodo oskrbovana do konca letosnje turistovske sezone; oskrbljena je z vsem potrebnim glede jedil in pijače. Pot z vrh Stola na Golico 6 ur, je dobro premarkirana in in šteje ta pot po grebenih čez Belčico, Hodjidol in okoli Kočne kot ena najzanimivejših tur v naših Karavankah. Planinski pozdrav!

Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj zboruje v četrtek, dne 12. junija t. l., ob treh pooldni v ljudski šoli v Kranju po naslednjem dnevjem redu: 1. Poročilo tajnikovo o preteklem društvenem letu. 2. Društveno blagajniško stanje. 3. Volitev delegatov k 25. glavnemu skupščini „Zaveze“. 4. Volitev odbora. 5. Slučajnosti. 8. Pevska vaja za jubilejni koncert. Z ozirom na zadnjo točko morajo odpasti običajna predavanja. K polnošteviti udeležbi vabi zlasti pevke in pevce društveni odbor.

Promenadni koncert se vrši danes zvečer ob 8. uri na glavnem trgu. Spored: 1. *: Slovenska koračnica. 2. Wlassak: Dve sriči v eni koči, valček. 3. Franke: koncertna overture. 4. Verdi: Kavatina iz opere „Ernani“. 5. *: Potpuri iz čeških narodnih pesmi. 6. *: Slovenska koračnica.

Koncert. Jutri, dne 1. junija koncertuje tukajšna godba na vrtu kolodvorske restavracije M. Rant. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina 30. vin.

Glas iz občinstva. Neka splošno znana oseba v Kranju misli, da je javni vodnjak postavljen samo zanjo, kajti drugače bi ne postopala tako samovoljno in snmooblastno, kakor si dovoljuje razpolagati z javnim vodnjakom pri mestni tehnici. Postopa pa takole. Z žico da privezati ročaj na javnem vodnjaku in po nalašč zato napravljenih žlebovih pusti vodo teči celi dan v svoj zbiralnik na dvorišču. To vodo porablja potem za napajanje tujih konj in za škropljenje svojega velikega vrta. Proti takemu samovoljnemu postopanju odločno ugovarjam prizadete stranke, ker si se vode ne moremo dobiti za vsakdanjo potrebo. Ker je pa zadeva itak naznajena vodovodnemu odboru, upamo, da bo tako ravnanje z javnim vodnjakom pod kaznijo prepovedano.

Konjska smrkavost. Pretečeni torek je c. kr. višji okrajski živinozdravnik na tukajšnjem živinskem trgu pregledal vse konje radi smrkavosti, ker se je bilo batiti, da se je ta kužna bolezen zatrosila tudi v kranjski občini. Na ogled se je prigralo 58 konj, 37 kobil in 1 žrebe, skupaj 96 živali. Pri živinozdravniški preiskavi ni bilo pri nobenem konju najti nikakih sumljivih znakov smrkavosti, na kar se je uradno konstatiralo, da so vsi konji zdravi.

Redni občni zbor moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Kranju se vrši v soboto, dne 7. junija 1913. ob pol 9. uri zvečer v prostorih „Narodne čitalnice v Kranju“ z naslednjim dnevnim redom: 1. Nagovor prvomestnika; 2. Poročilo tajnika; 3. Poročilo blagajnika; 4. Volitev novega odbora; 5. Slučajnosti.

Vreme v juniju. Po teoriji prof. K. V. Zengerja pripada letos na mesec junij neznatno število vremenskih poruh in to na dni: 5., 18., in 26. junija. Najmočnejši sta poruhi dne 5. in 18. Vrhu tega občutimo koncem meseca junija vpliv poruhe z dne 1. julija. V splošnem je pričakovati primerno toplo vreme, posebno v prvi polovici meseca. Padavine, ki se ne oddalijo znatno od normalnega števila, je pričakovati zlasti v tretjem in četrtem tednu. V prvih dnevih zviša se zračni pritisk in topota; veter, večinoma jnžni, se zasuče preko jugozapada na zapad ter nastane vsled večje vročine vreme nagnjeno k čestim nevihtam z dežjem. Zlasti okoli 5. junija, na kateri dan pada močna poruga, bodo nevihte najmočnejše. Po 6. juniju se nekoliko ohladi, veter preskoči na severoizhod, padavine ponehajo in se bode popolnoma zjasnilo. Topota narašča do 10. junija, kateri dan doseže znatne visocine. Lepo in jasno vreme bo trajalo do 17. junija. Na to se pokaže vpliv močne poruge z dne 18. junija. Barometer hitro pada, pooblači se in na mnogih krajih bodo prevladale nevihte z naliivi. Nadnormalno visoka temperatura nastane še po deževju. Poruga bodo občutna do 20. junija, ko se za nekoliko dni vreme izboljša. Ne bo pa dolgo trajalo, kajti že 24. junija se občuti učinek poruge z dne 26. junija. Njen vpliv se pokaže v močnejšem ogretju ter nagnjenosti k nevihtam; pozneje, obenem ko pada barometer, nastane dolgotrajnejše deževje. Proti koncu meseca bo pihal močnejši veter, ki preide na zapad in severozapad, vreme bo oblačno in tudi padavine dosti pogoste. V zadnjih dnevih se nekoliko shladi. To poslabšanje vremena bodo že vsled poruge z dne 1. julija ter bodo trajalo prav do konca junija. (Nár. Listy, št. 141, 1913.)

Kritični dnevi Falbovi. Vremenska metoda Falbova določa za mesec junij dva srednjemočna kritična dneva in sicer 4. in 18. junija. Začetkom junija bo padel barometer. Kritičen dan okoli 4. prinese oblačno vreme z lahkimi nevihtami in pogostejšimi dežji. Topota se bode gibala okoli normala. Ko preidejo jugozahodni in zapadni vetrovi na severozapad, se ohladi ter ponehajo padavine. To nesigurno vreme traja skoraj do 11., od 11. naprej se zjasni in ogreje. Kritičen dan 18. pokaže svoj vpliv že po 15. juniju. Barometer pada, veter preide na jugozapad, pooblači se in vreme bodo nagnjeno k krajevnim (lokalnim) nevihtam. Padavine pridejo samo z nevihtami, a ne bodo dolgo trajale. Po 18. juniju se dvigne zopet barometer ter nagnjenost k nevihtam, četudi ne tako intenzivna, traja do 26. Po 26. preide veter na jugoizhod in se bode hitro zjasnilo. Število ur se solnčnim svitom zraste ter nastane jasno, toplo, poletno vreme, ki bo trajalo do konca meseca junija.

(Nár. Listy, št. 141, 1913.)

Lov krajevnih občin Jesenice, Kropa, Lesce, Leše, Ljubno, Mošnje, Ovšiše, Radovljica, Bled, Begunje, Predtrg in Bela peč, se bo v zgoraj označeni vrsti oddajal na dražbi 2. junija t. l. do poldne od 9. ure dalje v uradnih prostorih c. kr. okr. glavarstva v Radovljici v zakup za čas od 1. julija 1913 pa do 30. junija 1919. — Pogoje lahko vsak pregleda pravtam ob navadnih uradnih urah.

Deželni odbor je sklenil, da se loška cesta za sedaj izvrši le do „Kamnitnika“, to je do tja, kjer se stika nova cesta s staro. Obenem se bo za transitni promet s Poljansko dolino študirala cestna zveza po Spodnjem trgu (čez Krennerjev most). Dalje se napravi regulacijski načrt za Trato, ker bo treba vsled vedno naraščajočega prometa napraviti cestno zvezo s kolodvora do mimo Trate idoče deželne ceste.

Hišne posestnike, posebno one v okolici, se opozarja na to, da naj imajo svoje hišne vodovode v redu ih da naj pazijo na to, da ne bo po nepotrebni tekla voda iz pip, ter da se ne bo puščalo odprtih pip. Pri nekem kmetu v Vogljah so pustili v kuhinji odprtjo pipo, hišo so zaklenili in odšli na polje. Ko se po daljšem času vrnejo domov, so našli kuhinjo popolnoma poplavljeno. Tako ravnanje z vodo bo vodovodni odbor strogo kaznoval in malomarnimi posestnikom, ki nimajo svojih vodovodov v redu, se bo za nekaj časa zaprla voda, da bodo potem znali toliko bolj ceniti dobroto vodovoda.

Legar v Kranju. Fuso Aleksander v Kranju je pretečeni teden obolel na legarju. Legar je načelna bolezen, in treba je največje pozornosti, da se ta bolezen ne razširi. Vsako sumljivo obolenje je treba takoj naznaniti zdravniku in občini bivališča.

Orožniki so se zadnji čas začeli zanimati za vse one gospodarje delodajalce, kateri nimajo svojih delavcev policijsko naznanjenih. Opozarjam to, da je treba vsakega posla in delavca tekom 48 ur po vstopu v službo naznaniti pri županstvu, sicer bodo imeli neprilike z orožniki in politično oblastjo.

Vrtnarska šola. Na občnem zboru tega društva so bili izvoljeni sledeči odborniki; kot svetovalca gg.: Flere Anton, trgovski vrtnar v Kamniku, Herzmansky Franc, umetni in trgovski vrtnar v Ljubljani; kot pregledovalca računov gg.: Aparnik Franc, fotograf in posestnik v Kamniku. Dr. Podgornik Karl, odvetnik v Gorici. Voditelj je na kratko razložil nalogu društva, predložil društvene račune, ter poročal o dozdajnem delovanju

in o delu, ki naj bi se izvršilo v prihodnosti. Sklenilo se je: 1.) da se odobri predložene račune, 2.) da naj se za toliko časa preneha z izdajanjem društvenega glasila „Prijatelj narave“ da se društvo gmotno nekoliko opomore, in da naj se list tudi v bodoče izdaja le obstoječim sredstvom primerno. 3.) naj se največ truda posveti nabiranju denarja za nakup društvenega vrta, ker bi bil ravno lasten vrt največjega pomena za društven napredek, 4.) po možnosti naj se delajo posvetovalni sestanki v različnih krajih. 5.) čez tri ali štiri mesece naj se skliče v Ljubljani izredni občni zbor.

Turški pogreb, zanimiv opis in sliko, pričuje zadnja štev. „Slov. Ilustrovana Tednika“. Razum tega še vsebuje slike o velikanskem požaru v Požunu, o predaji Skadra mednarodnim četam it. t. d. „Slov. Ilustrovani tednik“ bi naj čital vsak Slovenec in vsaka Slovenka. Naročite si ga, razširjajte ga!

Drutšvo za oskrbo in varstvo sirot v radovljiskem okraju ima svoj redni letni občni zbor v četrtek, dne 5. junija 1913 ob 3. uri popoldne v radovljiski sodniji z običajnim dnevnim vsporedom. K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz Kokre. Na Hajnriharjevi žagi se je tukaj pretečeni pondeljek ponesrečil žagar. Krožna žaga mu je odrezala na levi roki štiri prste, vsled česar bo mož za vedno pohabljen in za težko delo popolnoma nezmožen.

Iz Nemilj. Dva neznana uzmoviča sta v nedeljo, dne 25. maja zjutraj med prvo mašo pokradla tukajšnjemu gostilničarju Lorenc Brctetu več obleke, britev, nekaj steklenic piva in še nekaj drugih stvari. Eden uzmovičev je bil star kakih 30 in drugi kakih 50 let. Manjši je imel bele hlače. Ako bi kje prodajala stvari, naj se jih naznani orožništvo. Slavno orožništvo se pa s tem ponovno prosi, da naj pazi na take nepotrebne, ki se dan na dan klatijo okrog, ljudem v škodo in strahu.

Izpred porotnega sodišča.

Klerikalni defravdant. Ivan Polajnko, 27 let star in oženjen, je bil uradnik pri klerikalni „Zadružni zvezi v Ljubljani“. Imel je 180 K mesecne plače in prosto stanovanje. Toda ker je videl, kako njegovi predstojniki — duhovniki — dobro žive, nič ne sejejo, ampak samo žanjejo, misil si je, da tako življenje ne more biti napačno. Ponaredil je torej dne 3. februarja t. l. ček za K 40.000 —, katero svoto je potem dvignil pri „Jadranski banki“. S svojo ženico podal se je na to v obljudljeno deželo defravdantov — Ameriko. Kako se je ta beg vršil in končal, znano je že iz naših prejšnjih poročil. Konec koncev je bil, da se je moral mož zagovarjati pretečeni pondeljek pred porotnim sodiščem. Izvzemši 4000 K, katere je Polajnko naložil pri neki banki v Stuttgartu, niso našli pri njem nobenega denarja. Polajnko trdi, da mu je bilo 30.000 K ukradenih med vožnjo, ko sta z ženo obedovala v jedilnem vozlu. To sicer ni verjetno, toda kakor kaže, „Zadružna zveza“ le ne bode prišla do poneverjenega denarja in prav škoda bi bilo stroškov, katere si je napravila s tem, da je zahtevala izročitev Polanjka. Polanjko je bil spoznan kričim in obsojen na šestletno ječo.

Požigalec ali ne. Janez Perne, 51 let star, je pek v Repnjah in poleg tega tudi velik prijatelj žgane pijače. Dne 20. marca t. l. mu je dala žena 10 K, da gre kupit otepe. Ker se je ženi zdelo premalo otepov, sta se pričela prepirati in je Perne v jezi rekel, da bode otepe zažgal. Res se je podal na pod in je pričel otepe zažigati, toda ženi se je posrečilo ogenj pogasiti. Dva dni po tem dogodku je mož zopet zrojil in je pobil par hišnih okenj, vsled česar se je peljal 16 letni sin Lovrenc po orožnike. Ko je prišel orožnik, seveda Perne ni smel ostati miren in je orožnika prav pošteno ozmerjal. In tako se je moral Janez Perne zagovarjati v sredo radi požiga in žaljenja orožnika. Porotniki so vprašanje radi požiga zanikal, potrdili pa žaljenje orožnika, vsled česar je bil Perne obsojen na 14 dnevni zapor, katerega pa je obsedel že v preiskovalnem zaporu.

Tat iz navade je že 10krat radi tativne predkaznovani Peter Klemen, 26 let star dñinar, pristojen v Bukovje, nestalnega bivališča, znan postopco in delamržneš, ki se preživlja le s tativno. Izbirčen ni posebno; vse mu je dobro, kar mu pride pod prste. Od začetka decembra lanskega leta pa do lakrat, ko so ga orožniki prijeli, se je klatil okoli. Živel je večinoma v gozdu, le semtretje je prišel v vas pogledat, kje bi se dalo kaj odnesti. Ko se pa ni čutil več varnega, se je napotil na Goriško in se tudi potepal po tržaški okolici. Kolikor se je moglo dognati, znaša celotna škoda vsled izvršene tativne raznih predmetov 131 K 50 v ter je bilo prizadetih 20 strank. S kakšno sigurnostjo, da je Klemen izmikal, se razvidi iz tega, da je v noči na 3. januarja t. l. pobral v Predjami Jerneju Jerčku 2, v noči na 5. jan. pa Mariji Slejko v Hrenovicah 4 kokoši. Vse te kokoši je prodal Antonu Žiberni v Vitovšah, a že v noči na 7. januarja mu jih je nazaj ukradel.

Dne 13. februarja je bil prijet, ko je hotel prodati ravno štiri ukradene gnjati, last Antonu Hreščaku, posestnika v Sinadolu. Obdolženec vse tativne ravnodušno prizna, le glede nekega kruha in klobas trdi, da ni izmaknil teh stvari. Porotniki so vsa štiri vprašanja in sicer prvo glede izvršenih tativ, drugo zaradi vlačuganja, tretje, da je postal obdolženec tat iz navade in četrto, da je v Sinadolu v Bajčevem hlevu, kjer se je nahajalo suho listje, vžigalice prižigal in je bila nevarnost, zanetiti požar, soglasno potrdili, na kar ga je sodišče obsodilo na pet let težke ječe in izreklo, da se bode po prestani kazni oddal v prisilno delavnico.

Razno.

Avstrijski stotnik Andrić ponesrečil z zrakoplovom. Dne 17. se je raznesla vest, da je pri Kapljini v Hercegovini ponesrečil vojaški eroplan. Pri tem je našel smrt Pilot stotnik Andrić. Poročnik Slässik, ki se je tudi vozil, je bil težko poškodovan. Ta nezgoda je vzbujała splošno začudenje, kajti stotnik Andrić je bil znan kot trezen in prevdaren letalec, ki se ni nikdar spuščal v nevarnosti. Sklepalo se je torej, da mu je postal slabo in da je na ta način izgubil oblast nad zrakoplovom. Kakor se pa sedaj izve, je bil vzrok, nesreča popolnoma drugi. Stotnik Andrić je svoji nevesti pisal pismo, ki osvetljujejo, s kako površnostjo se je delalo tudi na tem polju ob priliki zadnje mobilizacije, ko smo hoteli rešiti z oboroženo silo Skader Albaniji. Stotnik Andrić je bil poveljnik letalnega parka v Aspernu in je v zadnjih dneh aprila dobil od svojega podpolkovnika povelje, da nemudoma odide na določen kraj v Hercegovino. Prevzeti je moral v zadnjem hipu letalne stroje, ki so jih izdelali v tovarni Lohner v vsi naglici kar čez noč. Radi pomankanja časa se ti stroji niso mogli preizkusiti. Tudi moštvo je bilo neizvezban. Povrh pa je imel še ukaz, da napravi na teh dvosedenih letalnih strojih letalne izlete v Hercegovini, brez da bi bil sploh že kdaj letal na dvosedenih letalih. V vsi naglici se je Andrić potem v Dunajskem Novem mestu v teku par ur naučil manipulacijo na teh strojih. Ko je dospel v Mostar, so bile ploskovine letalnih strojev še sveže od pleskanja. Pleskati jih je bilo pa potrebno, da so bili označeni kot avstrijski letalni stroji. Sicer se bi bilo lahko pripetilo, da bi bili avstrijski vojaki streljali na lastne zrakoplove. Stotnik sam je pisal 16. t. m. svoji nevesti, da ni bilo nič pripravljenega. Na prostoru za vzlet so bile cele skladovnice kamna. Najvažnejši deli aparata so bili pomanjkljivi, tako, da je moral Andrić stroj narazen vzeti ter dele poslati popraviti v delavnico na železnici. Sam je pisal, da se je batil nesreča. Rezervnih delov sploh ni bilo na razpolago. Vsa naglica pa je bila le bravura podpolkovnika Uzelaca, da je lahko briljiral pred generalnim štabom. Pokazati je hotel, kako sigurno funkcijonira njegov podrejeni mu oddelek. 18. t. m. je Andrićeva nevesta dobila ta pisem na Dunaj in 17. t. m. je bil stotnik res že mrtev. Sigurno je, da je taka lahkomiselnost v razpolaganju s človeškimi življenji kaznjava in na mestu bi bila stroga preiskava proti podpolkovniku Uzelacu.

Sleparije na Oggerskem. Panamska afera, s katero se bavi vsa ogrska javnost in se bo še dolgo bavila, se tiče nakupa posesti Varpalota po ogrskem domobranskem ministrstvu, ki hoče tam urediti topniško strelšče za novo domobranci artiljerijo. Pri tej kupljiji je bil državni erar zopet osleparjen za okroglo tri milijone kron. Predzgodovina posesti Varpalota je zelo enostavna. Grofa Vladimir in Nikola Zichy sta jo pred približno desetimi leti prodala nemškemu grofu Witzleben-Aldöbernu. Ta se je kmalu prepričal, da je napravil slabo kupčijo. Posest, ki obsegata 9150 katastralnih juter, ima le malo polja in gozda; večinoma je kamenita in neravna. Grof Witzleben bi jo bil najrajsi takoj prodal, Ali šele 1. oktobra 1911 sta jo kupila brata Nosku in Samuel Beligradeanu iz Krajove za 2,450.000 kron. Tudi ona sta spoznala, da sta se urezala, pa sta jela po agentnih ponujati posestvo na prodaj. Po posredovanju nekaterih poslanec vladne stranke, se je jelo lani pogajati domobrancu ministrstvo za ta svet. Pesti Naplo, ki je prvi poročal o tej aferi, pravi, da je bila kupoprodajna pogodba podpisana dne 14. februarja t. l. in sicer je nakupil državni erar posestvo za 5,490.000 kron. Pogodba se nahaja v vesprimski zemljiski knjigi pod številko 1276 iz leta 1913. Kakor tudi trdi Pesti Naplo, sta pa dobila brata Beligradeanu le 2,450,000 kron. Omenjeni list pravi, da je to izvedel od agentov rumunskih bratov, ki sta bila zadovoljna, da sta se sploh iznebila posestva. Po poročilih Pesti Napla je posredoval kupčijo bivši advokat in poslanec dr. Leopold Vadasz, ki je bil pred kratkim imenovan za državnega tajnika v justičnem ministrstvu. Vadasz, ki se je prejšnje čase imenoval Weinberger, je podal v Pester Lloyd izjavu, da mu sploh nič ni znano o vsej kupčiji. Vkljub temu je Pesti Naplo vztrajal na svojih trditvah in izjavil, da se ne boji eventualnega procesa. Medtem se je zvedelo, da je bil na kupoprodajalni pogodbi podpisani poslanec vladne stranke Peter Ertsey kot priča.

Vse oposicionalno časopisje vprašuje, kam so prišli oni trije milijoni, ki jih nista dobila brata Beligradeanu. Magyar Hirlap je medtem objavil vso prodajno pogodbo, po kateri sta dobila prodajalca razne beneficije, katerih vrednost se lahko ceni na pol milijona krov. Vladno časopisje ne odgovarja na nobene podrobnosti, ampak le trdi, da je bilo pri kupčiji vse v redu. Peter Ertsey pravi, da je bila cela svota izročena prodajalcem. Kurozno pa je, da določa točka 21. kupoprodajalne pogodbe, da ima kraljevski ogrski erar povrnil po obrokih kupne svote zapadne kolkovne pristojbine. To se da razlagati le na ta način, da sta bila prodajalca pač zadovoljna s tem, da potrdita 5,490.000 krov in jih dobita 2,450.000 krov, da pa nočeta za ostale 3,040.000 krov plačevati še kolkov. List Alkotmany je naslovil na domobranskega ministra sledeče odprto pismo: Priče imamo, ki so pripravljene pred sodiščem pod prisego potrditi, da je vesprimski odvetnik dr. Moric Spitzer, ki je zastopal prodajalca pri prodajni pogodbi med bratom Beligradeanu in državnim erarjem, po kateri je bilo posestvo Varpalota prodano za tri milijone nad vrednostjo, dejal sledeče: Za senzalske stroške sem pridržal en milijon krov, od tega pa sem moral izročiti pol milijona krov domobranskemu ministrstvu. To trdi Moric Spitzer. Če je to res, tedaj je podkupil domobransko ministrstvo. Če ni res, tedaj ga je obrekaval. Domobrinski minister naj izjavlji, kaj namerava storiti. Domobrinski minister je vložil proti listoma Pesti Naplo in Alkotmany tiskovno tožbo in pooblastil državno pravdništvo, da uvede kazniško postopanje. Oposicionalno časopisje pa vprašuje, kako je sploh mnoča, da je domobransko ministrstvo dovolilo za ono posestvo 5,490.000 krov, ko je poljedelski minister grof Serenyi lani odklonil nakup istega posestva za 3,200.000 krov z utemeljitvijo, da je predraga? Kajti, da je nakupna cena znašala 5,490.000 krov, je dognano po pogodbi, ki se ne da utajiti.

Nesmiselna stava. V Ybbsu na Nižjem Avstrijskem sta te dni sklenila dva kmetska fanta nezmisselno stavo. Eden je vjel v gozd krstačo ter jo prinesel v gostilno ter stavljal s svojim tovarišem, da bo živo pojedel. Stava naj bi veljala deset krov in pet litrov pive. In res je pričel jesti posamne dele nagnusne živali. Kmalu pa mu je postal slabo in ko je spil še liter pive, se je nezavesten zgrudil. Vzlic vsem protisredstvom je fant črez pol ure umrl.

Prodaja rabljenih kart. Česokrat se dogodi, da prepuste gostilničarji in kavarnarji svojim stalnim gostom na njih prošnjo že rabljene igralne karte bodisi brezplačno, bodo proti odškodnini. S tem dejanjem pa zakrivi po naziranju finančnih organov tisti, kdor podari ali proda igralne karte, ne da bi bile opremljene s kolekom, prestopek zakona o igralnih kartah v smislu § 13 1. odstavek (zakon z dne 15. aprila 1891). Proti nekemu kavarnarju v Černovicah je bila vložena po finančnem organu ovadba, da je skozi dve leti prepustil svojim stalnim gostom brezplačno (!) za njihovo domačo uporabo vselej po 600 rabljenih kart, ne da bi bile te z uradnim kolekom prilepljene, in sicer dvakrat po 300 iger z 54 listi in dvačrat po 300 iger z 32 listi. Radi tega prestopka mu je bila predpisana od c. kr. urada za odmerjenje pristojbin v Černovicah kolkovna globla v znesku 40.000 K. Proti temu vloženi rekurz je bil v vseh inštancah odbit. Tudi upravno sodišče je zavrnilo pritožbo in je izreklo, da je predpisana denarna globla per 40.500 K v zakonu utemeljena. Izjeno na je potem znižalo finančno ministrstvo vsled milostne prošnje globo na 1000 K.

Požar v razstavi. Letos imajo v Gentu v Švici svetovno razstavo. 25. maja je izbruhnil na tej razstavi požar, ki je uničil kavarno Zillertal in hinduski paviljon. Človeških žrtev ni bilo.

Vojaški ataše-vohun. V Sevastopolu so zaprli japonskega častnika, ker je bil osumljen, da vohuni. Kasneje se je izvedelo, da je vohun vojaški ataše japonskega poslanštva v Berolinu, major Gomi. Po intervenciji so majorja potem izpustili.

Po igli v smrt. 3 mesece staro dete nekega juvelirja v Florenci je nanadno umrlo. Ker se smrt ni mogla tolmačiti, so truplo odprli in dobili v srcu iglo. To pa se tolmači na ta način, da je deteta starla mati, ki je šivilja, pestovala ter ga pritisnila k sebi. Tako se je neka igla otroku zapuščila v rebra, preluknjala pljuča ter vdrla v srce.

Boj za obstanek. Amerikanski časopisi poročajo, na kako umezen način si je nek bogat poljedelec v državi Illinois pomagal. Milijarde kobilice-selivk so padle na njegova polja ter mu požrle setev. Mož se je nato obrnil na učenjake za svet. In res so našli izhod. Tam živi namreč tudi neke vrste os, ki imajo navado, da ležejo jajca v telo kobilice-selivke. Osa piči kobilico in po votlini svojega žela spusti jajca v njeno telo. Ko se te jajca ožive, imajo takoj dovolj živeža in na ta način pogine kobilica. Te ose so vzgajali kar na debelo in res so uničile vse kobilice. Sedaj so pa postale ose nadležne. Ampak mož ni bil len, ter nakupil velike množine ptičev, ki so mu uničevali ose. A tudi ptiče so postale neverne sadnemu drevju, in imenitni Yankee je imel takoj pomoč pri rokah. Naročil si je dva vagona divjih mačk iz

LittleBelt hribov, ki so med ptički dobro pospravili. Divjih mačk se je pa potem znebil enostavno s strupom.

Avtomobil se zaletel v železnico. Pri Sudi na Nemškem se je zaletel nek avtomobil v železniško ograjo, jo prelomil in zavozil v nek osebni vlak. Stroj je avto popolnoma razdrobil. Dve osebi sta bili takoj mrtvi, dve pa sta kasneje na zaboljenih poškodbah umrli. Ena oseba je lahko ranjena.

Anton Soklič

slikar in pleskar v Kranju štev. 55.

priporoča

različne suhe in oljnate barve,
različne lake za tlak, za vrtove in
pohištvo ter mazila za trda tla.

Ključavnica

se najboljši priporoča cenj. občinstvu za stavbena in umetna dela

kakor tudi za izdelovanje raznih žičnih mrež, štedilnikov, balkonov, ograje na grobe itd.

Leop. Grošelj, Spodnja Šiška, Celovška cesta 66.

Odda se

mesarija

s 1. avgustom t. l., v Kranju št. 103

63 3-9

Zagrebški Franck
priporočujemo kot priznano najboljši pridatek za kavo!
Zagreb 1913.

Urarskega učenca

sprejme takoj tvrdka

Rudolf Rus v Kranju.

Stanovanje

obstoječe iz

3 sob s pritiklinami se odda v Lajhu.

Pozor, kolesarji!

Naznanjam, da sem letos prevzel zastopstvo za Puch-kolesa. Kdor želi pravo Puch kolo, naj se name obrne. Imam pa v zalogi tudi še druga cenejsa kolesa. Na željo pošljem cenik. Kupujem tudi razne starine.

Pavel Bizjak star., Kranj št. 102.

Rudolf Rus

urar in trgovec

Mici Rus roj. Rovšek

poročena.

Kranj

Dolsko

25. maja 1913.

87

Kolesarji!

Najboljši in najcenejši nakup pri tvrdki

Karel Čamernik & Ko.,

Ljubljana, Dunajska cesta 9-12

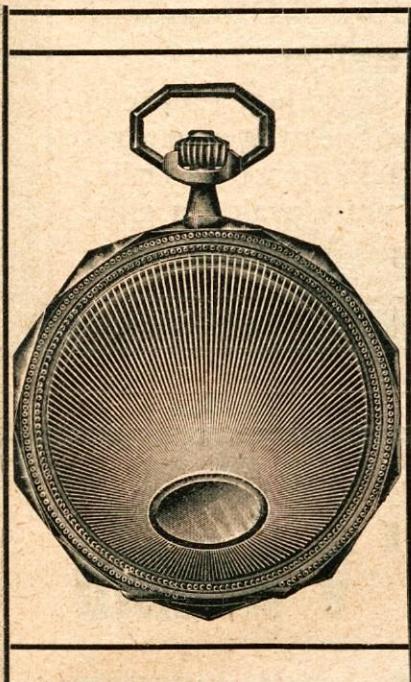
Specijalna trgovina s kolesi in motorji, avtomobili in posameznimi deli. — Mehanična delavnica in garaza.

ZAHTEVAJTE CENIK.

Ako si hočete prihraniti nepotrebnih izdatkov, tedaj ne kupite in ne naročite nikjer koles ali kolesarskih potrebščin, dokler ne poznate naših cen za leto 1913.

Tiskarna „SAVA“ v Kranju

se priporoča v izdelavo
vseh tiskarskih del.

Ivan
Levičnik
urar in trgovec v Kranju.
Velika zaloga
uir, zlatnine in Srebrnine.
Najcenejša prilika za nakup
firmanskih daril
Cene brez konkurence.
Postrežba
solidna.
9. 5. 22

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzhacker

konec. zobotehnik

v Kranju

16. 5. 22

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža,
je slavnemu občinstvu vsak delavni
dan od 8. ure zjutraj do 5. ure po
poldne in ob nedeljah od pol 8. ure
zjutraj do 11. ure dopoldne, izven ve-
likih praznikov na razpolago.

Vinska veletrgovina
Rudolf Kokalj, Kranj

Priporočam svoja
izvrstna, zajamčeno pristna
dolenjska, metliška, štajerska in istrijanska
vina
v sodih in steklenicah

Zaloga najfinjejših tu- in inozemskih šampanjev, stekleničnih vin in mineralnih voda.

17. 5. 22

Cenjene dame mesta Kranja in Gorenjske
opozarjam na **velikansko izbiro
damskih in dekliških
slamnikov!**

Velezaloga
galanterijskega, norimberškega, modnega blaga in pletenin
A. Adamič :: Kranj

15. 5. 22

M. Rant - Kranj

trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom

Priložnostni nakup **otroških vozičkov.**

Najraznovstnejše **Špecerijsko blago.**

Kolodvorska restavracija

priporoča

**vedno sveže Budjeviško pivo
ter pristna vina in dobro kuhinjo**

Krasen senčnat vrt

4. 5. 22

Eternit

najboljše strešno kritje

prodaja najceneje tvrdka

Merkur, Peter Majdič, Kranj

18. 5. 22

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranične vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

brez odbitka rentnega
davka.

4 3 | 0 | 0
4 | 0 | 0

brez odbitka rentnega
davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

7. 5. 22

Jamčeno čisto, jedrnato

2 52—22

Tovarna: Ig. Fock, Kranj

MILO z znamko Solnce.

najizborneje in današnjim cenam primerno

najceneje

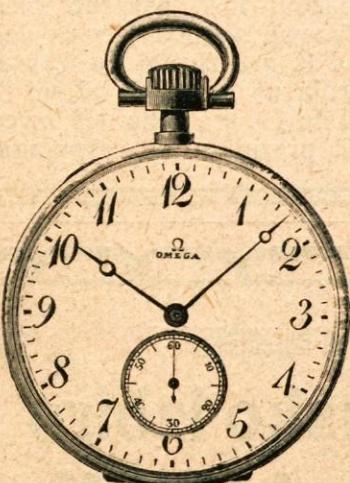
zato najbolji nadomestek vsem dražjim vrstam. :: Prodaja se tudi na drobno.

Izdelki:

Kristalna soda, pralni lug, rudeče in črno marmorirano Eschweger milo, zeleno tržaško in belo Marzeljsko milo, ter vse ceneje vrste pralnega mila.

Stearinske sveče. kolomaz.

12—22

Rudolf Rus
urar v Kranju poleg lekarne

Največja zalog
ur, zlatnine in srebrnine
Priporoča se sl. občinstvu v nakup
pripravnih raznovrstnih
birmanskih daril

Najnižje cene brez konkurence. Ceniki zastonj in poštne prosti.

Tiskarna „Sava“ v Kranju

Vizitke, poročna
naznanila, pisma,
zavitke, račune,
bolete, cirkularji,
letake, vabila, le-
pake, posmrtnice,
izvršuje v najlegantnejši obliki, hitro in najcenejše.

rukste, trgovske
karte, knjige v
vseh velikostih,
troškovnički, bro-
šure, časopisi in
sploh vsa v tis-
karsko stroko spadajoča dela v eni ali več barvah

Garantirano višnjevo cveteča francoska lucerna
predanice prosta plombirana.

Mauthnerjeva semena ze-
lenjav in cvetlic.
12—22

Veletrgovina J. & A. Majdič, Kranj

Deželni pridelki, špecerijsko blago.

Priznano najboljši dalma-
tinski portland cement
„Salona“
za izdelovanje opeke in cement drugih znamk za zidanje

Svetle sezamove tropine.

Umetna gnojila.

Vsakovrstna travna semena, krmilna pesa, korenje,
čista grahora, semenski oves domač in češki.

Domača črna detelja pre-
danice prosta plomb.

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic v Kranju
poprej C. Pleiweiss

10 4—22

priporoča svojo bogato zalogo vedno najno-
vejšega in najboljšega manufakturnega blaga.

Posebno priporoča slavnemu občinstvu za

pomladansko sezijo

bogato izbiro oblek za moške in ženske;
botrom pa obleke za birmance in birmanke.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

13—22

obrestuje hranične vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4 3 | 0 |
4 | 0 |

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.